

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 12. januára 2023 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Štátna pomoc – Článok 107 ods. 1 ZFEÚ – Vnútroštátna právna úprava stanovujúca povinnosť verejného prevádzkovateľa získavať dodávky od výrobcov energie z obnoviteľných zdrojov za cenu vyššiu, ako je trhovú cenu – Nevyplatenie časti predmetnej pomoci – Žiadosť o kompenzáciu podaná týmito výrobcami na iný verejný orgán, ako je ten, ktorý je v zásade povinný vyplácať túto pomoc na základe tejto vnútroštátnej právnej úpravy, pričom jeho rozpočet je určený výlučne na zabezpečenie jeho vlastnej prevádzky – Nová pomoc – Notifikačná povinnosť – Pomoc *de minimis* – Nariadenie (EÚ) č. 1407/2013 – Článok 5 ods. 2 – Kumulácia – Zohľadnenie súm pomoci, ktoré už boli vyplatené počas referenčného obdobia na základe uvedenej vnútroštátnej právnej úpravy“

V spojených veciach C-702/20 a C-17/21,

ktorých predmetom sú dva návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podané rozhodnutiami Augstākā tiesa (Senāts) (Najvyšší súd, Lotyšsko) z 18. decembra 2020 a zo 7. januára 2021 a doručené Súdnemu dvoru 22. decembra 2020 a 11. januára 2021, ktoré súvisia s konaniami:

„DOBELES HES“ SIA (C-702/20)

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (C-17/21)

za účasti:

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija,

Ekonomikas ministrija,

Finanšu ministrija,

„GM“ SIA,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredseda L. Bay Larsen, predsedníčky komôr A. Prechal, K. Jürimäe, L. S. Rossi, L. Arastey Sahún, sudcovia M. Ilešič, J.-C. Bonichot (spravodajca), N. Piçarra, I. Jarukaitis, A. Kumin, N. Jääskinen, N. Wahl, M. Gavalec a O. Spinenu-Matei,

generálny advokát: A. Rantos,

* Jazyk konania: lotyščina.

tajomník: C. Di Bella, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní 29. marca 2022,

so zreteľom na pripomienky, ktoré preložili:

- „DOBELES HES“ SIA a „GM“ SIA, v zastúpení: J. Vaits,
- Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, v zastúpení: E. Bergmane, I. Birziņš, J. Miķelsons a A. Ozola,
- lotyšská vláda, v zastúpení: E. Bārdiņš, J. Davidoviča, I. Hūna a K. Pommere, splnomocnení zástupcovia,
- nemecká vláda, v zastúpení: J. Möller, A. Hoesch a R. Kanitz, splnomocnení zástupcovia,
- španielska vláda, v zastúpení: M. J. Ruiz Sánchez, splnomocnená zástupkyňa,
- holandská vláda, v zastúpení: M. K. Bulterman a M. A. M. de Ree, splnomocnené zástupkyne,
- Európska komisia, v zastúpení: A. Bouchagiar, G. Braga da Cruz, I. Naglis a I. Rubene, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní zo 14. júna 2022,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu článku 107 ods. 1 ZFEÚ, článku 108 ods. 3 ZFEÚ, nariadenia Komisie (EÚ) č. 1407/2013 z 18. decembra 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 [ZFEÚ] na pomoc *de minimis* (Ú. v. EÚ L 352, 2013, s. 1) a nariadenia Rady (EÚ) 2015/1589 z 13. júla 2015 stanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 [ZFEÚ] (Ú. v. EÚ L 248, 2015, s. 9).
- 2 Tieto návrhy boli podané v rámci dvoch sporov medzi spoločnosťami „DOBELES HES“ SIA a „GM“ SIA (ďalej spoločne ako „žalobkyne vo veciach samých“) na jednej strane a Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (Komisia pre reguláciu verejných služieb, Lotyšsko) (ďalej len „regulačná komisia“) na druhej strane, týkajúcich sa toho, že autorizovaný distribútor stanovil cenu výkupu elektrickej energie v príliš nízkej tarife za obdobie od 1. marca 2006 do 30. novembra 2007, pokiaľ ide o spoločnosť DOBELES HES, a za obdobie od 1. marca 2006 do 30. septembra 2008, pokiaľ ide o spoločnosť GM.

Právny rámec

Právo Únie

Zmluva o pristúpení a akt o pristúpení

- 3 Zmluva medzi Belgickým kráľovstvom, Dánskym kráľovstvom, Spolkovou republikou Nemecko, Helénskou republikou, Španielskym kráľovstvom, Francúzskou republikou, Írskom, Talianskou republikou, Luxemburským veľkoveľkostvom, Holandským kráľovstvom, Rakúskou republikou, Portugalskou republikou, Fínskou republikou, Švédskym kráľovstvom, Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska (členskými štátmi Európskej únie) a Českou republikou, Estónskou republikou, Cyperskou republikou, Lotyšskou republikou, Litovskou republikou, Maďarskou republikou, Maltskou republikou, Poľskou republikou, Slovinskou republikou, Slovenskou republikou o pristúpení Českej republiky, Estónskej republiky, Cyperskej republiky, Lotyšskej republiky, Litovskej republiky, Maďarskej republiky, Maltskej republiky, Poľskej republiky, Slovinskej republiky a Slovenskej republiky k Európskej únii (Ú. v. EÚ L 236, 2003, s. 17) bola podpísaná Lotyšskou republikou 16. apríla 2003 a nadobudla platnosť 1. mája 2004 (ďalej len „Zmluva o pristúpení“).
- 4 Podľa článku 1 ods. 2 Zmluvy o pristúpení podmienky prijatia a úpravy zmlúv, na ktorých je založená Európska únia, nevyhnutné so zreteľom na toto prijatie, sú stanovené v Akte o podmienkach pristúpenia Českej republiky, Estónskej republiky, Cyperskej republiky, Lotyšskej republiky, Litovskej republiky, Maďarskej republiky, Maltskej republiky, Poľskej republiky, Slovinskej republiky a Slovenskej republiky a o úpravách zmlúv, na ktorých je založená Európska únia (Ú. v. EÚ L 236, 2003, s. 33, ďalej len „akt o pristúpení“).
- 5 Článok 22 aktu o pristúpení, ktorý rovnako ako ostatné jeho ustanovenia tvorí neoddeliteľnú súčasť Zmluvy o pristúpení, stanovuje, že opatrenia uvedené v jeho prílohe IV sa budú uplatňovať za podmienok stanovených v tejto prílohe.
- 6 Bod 3 ods. 1 prílohy IV k aktu o pristúpení stanovuje:

„Nasledujúce systémy pomoci a individuálna pomoc, ktoré boli v novom členskom štáte zavedené pred dňom pristúpenia a sú uplatňované aj po tomto dni, sa ku dňu pristúpenia považujú za existujúcu pomoc v zmysle článku [108 ods. 1 ZFEÚ]:

  - a) opatrenia pomoci zavedené pred 10. decembrom 1994;
  - b) opatrenia pomoci uvedené v dodatku k tejto prílohe;
  - c) opatrenia pomoci, ktoré boli pred dňom pristúpenia preskúmané orgánom pre kontrolu štátnej pomoci nového členského štátu a uznané za zlučiteľné s *acquis* a voči ktorým [Európska k]omisnia nevzniesla žiadnu námietku z dôvodu vážnych pochybností o súlade opatrenia so spoločným trhom podľa postupu ustanoveného v odseku 2.

Všetky opatrenia, ktoré sa budú uplatňovať po pristúpení a predstavujú štátnu pomoc a nespĺňajú uvedené podmienky, sa ku dňu pristúpenia na účely článku [108 ods. 3 ZFEÚ] považujú za novú pomoc.“

- 7 Bod 3 ods. 2 prílohy IV k aktu o prístupení stanovuje postup uplatniteľný v prípade, že si nový členský štát želá, aby Komisia preskúmala pomoc v rámci postupu uvedeného v odseku 1 písm. c) tohto bodu, v ktorom sa uvádza, že v tomto prípade členský štát s touto inštitúciou pravidelne komunikuje. Podľa odseku 3 uvedeného bodu sa akékoľvek rozhodnutie Komisie vzniesť námietky voči opatreniu v zmysle odseku 1 písm. c) tohto bodu považuje za rozhodnutie o začatí konania vo veci formálneho zisťovania v zmysle nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá uplatňovania článku [108 ZFEÚ] (Ú. v. ES L 83, 1999, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 339).

Nariadenie č. 1407/2013

- 8 Článok 3 nariadenia č. 1407/2013, nazvaný „Pomoc *de minimis*“, stanovuje:

„1. Opatrenia pomoci sa považujú za opatrenia, ktoré nespĺňajú všetky kritériá stanovené v článku 107 ods. 1 [ZFEÚ], a preto sú oslobodené od notifikačnej povinnosti stanovenej v článku 108 ods. 3 [ZFEÚ] v prípade, že spĺňajú podmienky stanovené v tomto nariadení.

2. Celková výška pomoci *de minimis*, ktorú členský štát poskytol jedinému podniku, nepresiahne 200 000 [eur] v priebehu obdobia troch fiškálnych rokov.

...“

- 9 Článok 5 ods. 2 tohto nariadenia znie:

„Pomoc *de minimis* sa nekumuluje so štátnou pomocou vo vzťahu k rovnakým oprávneným nákladom alebo štátnou pomocou na to isté opatrenie rizikového financovania, ak by takáto kumulácia presahovala najvyššiu príslušnú intenzitu pomoci alebo výšku pomoci stanovenú v závislosti od osobitných okolností jednotlivých prípadov v nariadení alebo rozhodnutí o skupinovej výnimke prijatých Komisiou. Pomoc *de minimis*, ktorá sa neposkytuje na konkrétne oprávnené náklady, ani sa k nim nedá priradiť, možno kumulovať s inou štátnou pomocou poskytnutou na základe nariadenia o skupinovej výnimke alebo rozhodnutia prijatých Komisiou.“

- 10 Článok 7 uvedeného nariadenia s názvom „Prechodné ustanovenia“ vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Toto nariadenie sa vzťahuje na pomoc poskytnutú pred nadobudnutím jeho účinnosti, ak pomoc spĺňa podmienky stanovené v tomto nariadení. Pomoc, ktorá tieto podmienky nespĺňa, bude posúdená Komisiou v súlade s príslušnými rámcami, usmerneniami a oznámeniami.“

Nariadenie 2015/1589

- 11 Článok 1 nariadenia 2015/1589 stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia platia nasledujúce vymedzenia pojmov:

a) ‚pomoc‘ je akékoľvek opatrenie, ktoré spĺňa všetky kritériá stanovené v článku 107 ods. 1 [ZFEÚ];

b) ‚existujúca pomoc‘ je

- i) bez toho, aby boli dotknuté články 144 a 172 Aktu o [podmienkach] pristúpen[ia] Rakúsk[ej republiky], Fínsk[ej republiky] a Švédsk[eho kráľovstva a o úpravách zmlúv, na ktorých je založená Európska únia (Ú. v. ES C 241, 1994, s. 21, a Ú. v. ES L 1, 1995, s. 1)], bod 3 a dodatok k prílohe IV k [aktu o pristúpení], bod 2 a bod 3 písm. b) a dodatok k prílohe V k Aktu o [podmienkach] pristúpen[ia] Bulharsk[ej republiky] a Rumunská [k Európskej únii a o úpravách zmlúv, na ktorých je založená Európska únia (Ú. v. EÚ L 157, 2005, s. 203)] a bod 2 a bod 3 písm. b) a dodatok k prílohe IV k aktu o [podmienkach] pristúpen[ia] Chorvátsk[ej republiky] k Európskej únii a o úpravách Zmluvy o Európskej únii, Zmluvy o fungovaní Európskej únie a Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Ú. v. EÚ L 112, 2012, s. 21)], každá pomoc, ktorá existovala pred nadobudnutím platnosti [Zmluvy o FEÚ] v príslušných členských štátoch, to znamená schémy pomoci a individuálna pomoc, ktoré boli zavedené pred nadobudnutím platnosti a sú uplatniteľné aj po nadobudnutí platnosti [Zmluvy o FEÚ] v príslušných členských štátoch;
  - ii) schválená pomoc, to znamená schémy pomoci a individuálna pomoc, ktoré boli schválené Komisiou alebo Radou [Európskej únie];
  - iii) pomoc, ktorá sa považuje za schválenú podľa článku 4 ods. 6 nariadenia (ES) č. 659/1999 alebo článku 4 ods. 6 tohto nariadenia alebo pred nariadením (ES) č. 659/1999, avšak v súlade s týmto postupom;
  - iv) pomoc, ktorá sa považuje za existujúcu pomoc podľa článku 17 tohto nariadenia;
  - v) pomoc, ktorá sa považuje za existujúcu pomoc, pretože možno stanoviť, že v čase, keď bola zavedená, nepredstavovala pomoc a následne sa stala pomocou v dôsledku vývoja vnútorného trhu a bez toho, aby ju členský štát upravoval. Pokiaľ sa určité opatrenia stanú pomocou po liberalizácii činnosti podľa práva Únie, tieto opatrenia sa nepovažujú za existujúcu pomoc po dátume stanovenom pre liberalizáciu;
- c) „nová pomoc“ je každá pomoc, to znamená schémy pomoci a individuálnu pomoc, ktorá nie je existujúcou pomocou vrátane úprav existujúcej pomoci;

...“

- 12 Článok 2 tohto nariadenia s názvom „Notifikovanie novej pomoci“ znie:

„1. Ak sa v nariadeniach prijatých podľa článku 109 [ZFEÚ] ani v iných príslušných ustanoveniach zmluvy nestanovuje inak, dotknutý členský štát oznámi Komisii v dostatočnom časovom predstihu akékoľvek plány poskytnúť novú pomoc. Komisia bez meškania informuje dotknutý členský štát o tom, že jej bola notifikácia doručená.

2. Dotknutý členský štát poskytne v notifikácii všetky potrebné informácie s cieľom umožniť Komisii prijať rozhodnutie podľa článkov 4 a 9...“

- 13 Článok 3 uvedeného nariadenia, nazvaný „Povinnosť zachovať existujúci stav“, stanovuje:

„Pomoc notifikovaná podľa článku 2 ods. 1 sa nezavedie skôr, ako Komisia prijme, alebo sa má za to, že prijala rozhodnutie, ktorým sa táto pomoc schvaľuje.“

- 14 Článok 17 tohto nariadenia, nazvaný „Premlčacie doby pre vymáhanie pomoci“, stanovuje:

„1. Na právomoc Komisie vymáhať pomoc sa vzťahuje premlčacia doba desať rokov.

2. Premlčacia doba začína plynúť dňom, keď sa neoprávnená pomoc udelila príjemcovi buď ako individuálna pomoc alebo ako pomoc podľa schémy pomoci. Akýkoľvek úkon Komisie alebo členského štátu, konajúceho na žiadosť Komisie, v súvislosti s neoprávnenou pomocou preruší premlčaciu dobu. Po každom prerušení začne premlčacia doba plynúť odznovu. Ak je rozhodnutie Komisie predmetom konania na Súdnom dvore Európskej únie[,] premlčacia doba po dobu tohto konania neplynie.

3. Akákoľvek pomoc, v súvislosti s ktorou premlčacia doba uplynula, sa považuje za existujúcu pomoc.“

Lotyšské právo

- 15 V § 40 ods. 1 enerģētikas likums (zákon o energetike) z 3. septembra 1998 (*Latvijas Vēstnesis*, 1998, č. 273) v znení platnom a účinnom v období od 1. júna 2001 do 7. júna 2005 (*Latvijas Vēstnesis*, 2001, č. 83) sa stanovuje:

„Autorizovaný distribútor elektrickej energie nakupuje od malých vodných elektrární – ktoré sa nachádzajú v zóne, pre ktorú platí jeho autorizácia, a ktorých kapacita nepresahuje dva megawatty, pod podmienkou, že prevádzka týchto elektrární a ich zariadení začala pred 1. januárom 2003 –, prebytok elektrickej energie, ktorú uvedené elektrárne vyrábajú, po tom, ako sú uspokojené ich vlastné potreby a v súlade s národnými parametrami kvality elektrickej energie, a to počas ôsmich rokov od začatia prevádzkovania danej elektrárne, za cenu zodpovedajúcu dvojnásobku priemernej tarify za predaj elektrickej energie. Cena takéhoto nákupu bude následne stanovená regulačným orgánom.“

- 16 V § 30 ods. 1 elektroenerģijas tirgus likums (zákon o trhu s elektrickou energiou) z 5. mája 2005 (*Latvijas Vēstnesis*, 2005, č. 82) v znení platnom a účinnom v období od 8. júna 2005 do 31. decembra 2014 sa stanovuje:

„Výrobcovia, ktorí na výrobu elektrickej energie využívajú obnoviteľné zdroje energie a ktorí svoju činnosť začali pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, predávajú elektrickú energiu verejnému prevádzkovateľovi v súlade s podmienkami týkajúcimi sa spôsobu prevádzky, lehôt na poskytnutie dodávky a cien, ktoré sa na nich uplatňovali v čase nadobudnutia účinnosti tohto zákona.“

- 17 V § 30 ods. 3 tohto zákona v znení platnom a účinnom v období od 8. júna 2005 do 14. mája 2008 sa stanovuje:

„Verejný prevádzkovateľ vedie oddelenú evidenciu o objeme a nákladoch na nakúpenú elektrickú energiu v súlade s postupmi vymedzenými v odsekoch 1 a 2 tohto ustanovenia. Cenu tohto nákupu znášajú všetci koncoví odberatelia elektrickej energie v Lotyšsku v pomere k ich spotrebe elektriny, pokiaľ sa časť elektrickej energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie nakúpi od verejného prevádzkovateľa alebo pokiaľ sú náklady, ktoré tento prevádzkovateľ znáša, predmetom kompenzácie.“

- 18 V § 29 ods. 1 likums „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem“ (zákon o regulačných orgánoch verejných služieb) z 19. októbra 2000 (*Latvijas Vēstnesis*, 2000, č. 394) sa stanovuje:

„Činnosť regulačného orgánu je financovaná z príjmov pochádzajúcich z výberu štátneho poplatku za reguláciu verejných služieb (ďalej len „štátny poplatok“) a z platieb za služby poskytované zo strany regulačného orgánu, ktoré sú stanovené v iných zákonoch a podzákonných právnych predpisoch.“

19 V § 30 tohto zákona sa uvádza:

„1. Na zabezpečenie regulácie verejných služieb platia všetci poskytovatelia služieb vo verejnom záujme v regulovaných odvetviach štátny poplatok.

2. Štátny poplatok v regulovaných odvetviach sa odvádza do štátneho rozpočtu a je zaúčtovaný na účet regulačného orgánu v rámci štátnej pokladnice. Štátny poplatok platený v regulovaných odvetviach je určený výlučne na zabezpečenie prevádzky tohto orgánu.“

Spory vo veciach samých a prejudiciálne otázky

20 Žalobkyne vo veciach samých prevádzkujú vodné elektrárne a vyrábajú tak elektrickú energiu z obnoviteľných zdrojov energie.

21 Do 7. júna 2005 § 40 ods. 1 zákona o energetike stanovoval, že výrobcovia elektrickej energie majú za určitých podmienok právo predať svoj prebytok produkcie elektrickej energie autorizovanému distribútorovi elektrickej energie za cenu, ktorá zodpovedá dvojnásobku priemernej tarify za predaj elektrickej energie.

22 Toto ustanovenie sa uplatňovalo na žalobkyne vo veciach samých.

23 Priemerná tarifa za elektrickú energiu bola určená regulačným orgánom, ktorý je nezávislým subjektom verejného práva zriadeným zákonom o regulačných orgánoch verejných služieb. Tento regulačný orgán má svoju vlastnú právnu subjektivitu, koná samostatne a spravuje svoj vlastný rozpočet, ktorý sa schvaľuje prostredníctvom prijatia právneho predpisu.

24 Zákon o trhu s elektrickou energiou v znení platnom a účinnom od 8. júna 2005 zmenil postup uplatniteľný na predaj nadproduktie výrobcami elektrickej energie za vyššiu sadzbu. V § 30 ods. 1 tohto zákona sa však stanovovalo, že výrobcovia elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie, ktorí už k tomuto dátumu svoju činnosť začali, si zachovávajú výhodu vyplývajúcu z predchádzajúcich podmienok, pokiaľ ide predovšetkým o ceny.

25 Regulačný orgán si toto ustanovenie vyložil tak, že vo vzťahu k týmto výrobcom má za dôsledok zablokovanie priemernej tarify za predaj elektrickej energie v jej hodnote platnej k 7. júnu 2005, a preto túto tarifu prestal aktualizovať. Od 8. júna 2005 tak žalobkyne vo veciach samých predávali prebytok svojej produkcie za cenu zodpovedajúcu dvojnásobku vtedy platnej priemernej tarify za predaj elektrickej energie, pričom regulačný orgán už od tohto dátumu túto tarifu neaktualizoval.

26 V rozhodnutí z 20. januára 2010 však Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Ústavný súd, Lotyšsko) konštatoval, že pojem „cena“ použitý v § 30 ods. 1 zákona o trhu s elektrickou energiou sa má chápať ako mechanizmus určovania cien, a nie ako pevná cena, a že výklad, podľa ktorého už regulačný orgán po nadobudnutí účinnosti zákona o trhu s elektrickou energiou nemá právomoc určovať priemernú sadzbu za predaj elektrickej energie, je nesprávny.

27 Žalobkyne vo veciach samých požadovali od regulačného orgánu zaplatenie „náhrady škody“ za straty vzniknuté z dôvodu neurčenia predmetnej tarify od 8. júna 2005. Uvádzaná škoda zodpovedá rozdielu medzi cenou, ktorú verejný prevádzkovateľ zaplatil žalobkyniam vo veciach samých, a cenou, za ktorú by tento verejný prevádzkovateľ musel od nich elektrickú energiu

kúpiť, ak by priemerná tarifa za predaj elektrickej energie bola správne stanovená, a to za obdobie od 1. marca 2006 do 30. novembra 2007, pokiaľ ide o spoločnosť DOBELES HES, a za obdobie od 1. marca 2006 do 30. septembra 2008, pokiaľ ide o spoločnosť GM.

- 28 Vzhľadom na to, že regulačný orgán odmietol žalobkyniam vo veciach samých zaplatiť príslušné sumy, tieto sa v roku 2011 obrátili so žalobou na správny súd. Rozsudkami z 31. mája 2019 a z 10. júla 2019 Administratīvā apgabaltiesa (Krajský správny súd, Lotyšsko) čiastočne vyhovel návrhom spoločností DOBELES HES a GM a uložil regulačnému orgánu povinnosť zaplatiť im sumy 3 406,63 eura a 662,26 eura. Keďže sa však Administratīvā apgabaltiesa (Krajský správny súd) domnieval, že ide o poskytnutie štátnej pomoci, podmienil vyplatenie týchto súm splnením podmienky, že Komisia prijme rozhodnutie o schválení tejto pomoci alebo že sa takéto rozhodnutie bude považovať za prijaté. V priebehu konania totiž uvedený súd požiadal Komisiu o stanovisko k uplatňovaniu článkov 107 a 108 ZFEÚ, ktoré bolo v tomto zmysle vydané 12. decembra 2018.
- 29 Regulačný orgán podal proti týmto rozsudkom kasačný opravný prostriedok na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania. Za týchto okolností Augstākā tiesa (Senāts) (Najvyšší súd, Lotyšsko) rozhodol prerušiť konanie v oboch konaniach vo veci samej a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky, ktoré sú v oboch týchto veciach formulované rovnako:
- „1. Má sa povinnosť verejného prevádzkovateľa nakupovať elektrickú energiu za cenu vyššiu, ako je trhovú cenu, od výrobcov využívajúcich obnoviteľné zdroje energie na výrobu elektrickej energie, na základe povinnosti konečného odberateľa platiť pomerne k skutočnej spotrebe, považovať za zásah štátu alebo zásah prostredníctvom štátnych prostriedkov v zmysle článku 107 ods. 1 [ZFEÚ]?
  2. Má sa pojem ‚liberalizácia trhu s elektrickou energiou‘ vykladať v tom zmysle, že možno považovať, že už došlo k liberalizácii, ak existujú určité prvky voľného obchodu, ako napríklad zmluvy uzatvorené medzi verejným prevádzkovateľom a dodávateľmi z iných členských štátov? Možno sa domnievať, že liberalizácia trhu s elektrickou energiou začína v okamihu, keď právna úprava priznáva niektorým odberateľom elektrickej energie (napríklad odberateľom elektrickej energie pripojeným k prenosovej sústave alebo odberateľom elektrickej energie v domácnosti pripojeným k distribučnej sústave) právo zmeniť distribútora elektrickej energie? Aký vplyv má vývoj regulácie trhu s elektrickou energiou v Lotyšsku na posúdenie pomoci poskytnutej výrobcom elektrickej energie s ohľadom na článok 107 ods. 1 [ZFEÚ] (na účely odpovede na prvú otázku), najmä na situáciu pred rokom 2007?
  3. Ak z odpovede na prvú a druhú otázku vyplynie, že pomoc poskytnutá výrobcom elektrickej energie nepredstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 [ZFEÚ], má sa náhrada škody považovať za štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 [ZFEÚ] na základe skutočnosti, že žalobkyňa v súčasnosti pôsobí na liberalizovanom trhu s elektrickou energiou a že vyplatenie náhrady jej v súčasnosti poskytuje výhodu oproti iným subjektom pôsobiacim na predmetnom trhu?

4. Ak z odpovede na prvú a druhú otázku vyplynie, že pomoc poskytnutá výrobcom elektrickej energie predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 [ZFEÚ], možno sa domnievať, že v kontexte preskúmania štátnej pomoci v zmysle tohto ustanovenia predstavuje návrh žalobkyne na náhradu škody, ktorá vznikla v dôsledku neúplného dodržiavania zákonného práva na získanie vyššej platby za vyrobenú elektrickú energiu, žiadosť o novú štátnu pomoc alebo žiadosť o vyplatenie časti štátnej pomoci, ktorá predtým nebola poskytnutá?
5. Ak sa odpovie na štvrtú prejudiciálnu otázku v tom zmysle, že žiadosť o náhradu škody sa má v kontexte minulých okolností posúdiť ako žiadosť o vyplatenie časti štátnej pomoci, ktorá nebola predtým poskytnutá, vyplýva z článku 107 ods. 1 [ZFEÚ] skutočnosť, že na účely rozhodnutia o vyplatení uvedenej štátnej pomoci v súčasnosti je potrebné analyzovať súčasnú situáciu na trhu a zohľadniť platnú právnu úpravu (vrátane obmedzení, ktoré v súčasnosti existujú na zabránenie nadmernej kompenzácií)?
6. Je na účely výkladu článku 107 ods. 1 [ZFEÚ] relevantné, že veterným elektrárňam bola v minulosti na rozdiel od vodných elektrární poskytnutá pomoc v plnej výške?
7. Je na účely výkladu článku 107 ods. 1 [ZFEÚ] relevantné, že nárok na náhradu škody má v súčasnosti len časť vodných elektrární, ktorým bola poskytnutá neúplná pomoc?
8. Majú sa článok 3 ods. 2 a článok 7 ods. 1 [nariadenia č. 1407/2013] vykladať v tom zmysle, že vzhľadom na to, že výška pomoci, o akú ide v prejednávanej veci, nepresahuje stropnú hodnotu pomoci *de minimis*, možno sa domnievať, že uvedená pomoc spĺňa kritériá stanovené pre pomoc *de minimis*? Má sa článok 5 ods. 2 tohto nariadenia vykladať v tom zmysle, že v prejednávanej veci vzhľadom na podmienky na zabránenie nadmernej kompenzácií uvedené v rozhodnutí Komisie SA.43140 [z 24. apríla 2017 – Podpora obnoviteľných energií a kogenerácie v Lotyšsku (NN/2015) (Ú. v. EÚ C 176, 2017, s. 2)] môže skutočnosť, že sa vyplatenie náhrady vzniknutej škody považuje za pomoc *de minimis*, viesť k neprijateľnej kumulácii?
9. Ak sa v prejednávanej veci považuje štátna pomoc za poskytnutú/vyplatenú, má sa článok 1 písm. b) a c) [nariadenia 2015/1589] vykladať v tom zmysle, že okolnosti, o aké ide v prejednávanej veci, zodpovedajú novej štátnej pomoci, a nie existujúcej štátnej pomoci?
10. V prípade kladnej odpovede na deviatu prejudiciálnu otázku, má sa na účely posúdenia zlučiteľnosti situácie žalobkyne s pomocou, ktorá sa považuje za existujúcu pomoc uvedenú v článku 1 písm. b) bode iv) nariadenia 2015/1589, zohľadniť len dátum skutočného poskytnutia pomoci ako začiatok plynutia premlčacej doby v zmysle článku 17 ods. 2 tohto nariadenia?
11. Ak sa štátna pomoc považuje za poskytnutú/vyplatenú, má sa článok 108 ods. 3 [ZFEÚ], článok 2 ods. 1 a článok 3 nariadenia 2015/1589 vykladať v tom zmysle, že postup týkajúci sa oznámenia štátnej pomoci, akým je postup v prejednávanej veci, sa považuje za primeraný, ak vnútroštátny súd vyhovie žiadosti o náhradu vzniknutej škody za predpokladu, že bolo prijaté rozhodnutie Komisie o schválení pomoci, a nariadi ministerstvu hospodárstva, aby do dvoch mesiacov od vydania rozhodnutia zaslalo Komisii príslušné vyhlásenie o pomoci týkajúce sa obchodnej činnosti?

12. Je na účely výkladu článku 107 ods. 1 [ZFEÚ] relevantná skutočnosť, že náhrada vzniknutej škody sa požaduje od subjektu verejného sektora (Regulačná komisia), ktorý z historického hľadiska nemusel znášať tieto náklady, ako aj skutočnosť, že rozpočet tohto orgánu tvoria štátne poplatky platené poskytovateľmi verejných služieb patriacich do regulovaných odvetví, ktoré musia byť určené výlučne na regulačnú činnosť?
13. Je taký systém odškodnenia, o aký ide v prejednávanej veci, zlučiteľný so zásadami uvedenými v práve Únie a uplatniteľnými na regulované odvetvia, najmä s článkom 12 a odôvodnením 30 [smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/20/ES zo 7. marca 2002 o povolení na elektronické komunikačné sieťové systémy a služby (smernica o povolení) (Ú. v. ES L 108, 2002, s. 21; Mim. vyd. 13/029, s. 337), zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/140/ES z 25. novembra 2009 (Ú. v. EÚ L 337, 2009, s. 37)?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 30 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 107 ods. 1 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, ktorá ukladá autorizovanému distribútorovi elektrickej energie povinnosť nakupovať elektrickú energiu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie za cenu vyššiu, ako je trhovú cenu, a ktorá stanovuje, že dodatočné náklady, ktoré z toho vyplývajú, sú financované na základe povinného poplatku plateného konečnými spotrebiteľmi, predstavuje zásah „zo štátnych prostriedkov“ v zmysle tohto ustanovenia.
- 31 Treba pripomenúť, že kvalifikácia „štátnej pomoci“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ predpokladá splnenie štyroch podmienok, a to, že existuje zásah zo strany štátu alebo zo štátnych prostriedkov, že tento zásah je schopný ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi, že uvedený zásah priznáva selektívnu výhodu svojmu príjemcovi a že tento zásah narúša alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže (rozsudok z 2. marca 2021, Komisia/Taliansko a i., C-425/19 P, EU:C:2021:154, bod 57, ako aj citovaná judikatúra).
- 32 Prvá prejudiciálna otázka sa týka výlučne prvej z týchto podmienok. V tejto súvislosti treba poznamenať, že podľa ustálenej judikatúry môže byť opatrenie kvalifikované ako zásah zo strany štátu alebo pomoc poskytnutá „zo štátnych prostriedkov“ v prípade, že je opatrenie jednak poskytnuté priamo alebo nepriamo z týchto prostriedkov, a jednak že je pripísateľné členskému štátu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 2. marca 2021, Komisia/Taliansko a i., C-425/19 P, EU:C:2021:154, bod 58, ako aj citovanú judikatúru).
- 33 Pokiaľ ide v prvom rade o podmienku týkajúcu sa pripísateľnosti členskému štátu, treba konštatovať, že mechanizmus kompenzácie, o aký ide vo veciach samých, bol zavedený prostredníctvom prijatia právneho predpisu, a teda je pripísateľný dotknutému členskému štátu (pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. decembra 2013, Vent de colère!, C-262/12, EU:C:2013:851, bod 18, a z 28. marca 2019, Nemecko/Komisia, C-405/16 P, EU:C:2019:268, bod 50).
- 34 Pokiaľ ide v druhom rade o podmienku týkajúcu sa toho, aby bola výhoda poskytnutá „zo štátnych prostriedkov“, konkrétne na ktorú sa pýta vnútroštátny súd, Súdny dvor rozhodol, že sumy vyplývajúce z tarifného príplatku, povinnosť platenia ktorého uložil štát odberateľom elektrickej

energie, sú podobné dani, ktorá zafažuje elektrickú energiu, a pochádzajú zo „štátnych prostriedkov“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. júla 2008, Essent Netwerk Noord a i., C-206/06, EU:C:2008:413, body 47 a 66).

- 35 Finančné prostriedky sa tak musia považovať za „štátne prostriedky“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, ak pochádzajú z povinných príspevkov uložených právnou úpravou dotknutého členského štátu a ak sú spravované a rozdeľované v súlade s touto právnou úpravou (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. decembra 2013, Vent De Colère!, C-262/12, EU:C:2013:851, bod 25). Preto je nepodstatné, že mechanizmus financovania v úzkom slova zmysle nepatrí do kategórie poplatkov daňovej povahy vo vnútroštátnom práve (rozsudok zo 16. septembra 2021, FVE Holýšov I a i., C-850/19 P, EU:C:2021:740, bod 46, ako aj citovaná judikatúra).
- 36 Naopak, tak ako uviedol generálny advokát v bode 36 svojich návrhov, skutočnosť, že finančnú záťaž v podobe príplatku v skutočnosti znáša vymedzená kategória osôb, nepostačuje na preukázanie toho, že finančné prostriedky pochádzajúce z tohto príplatku majú charakter „štátnych prostriedkov“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Ešte je potrebné to, aby bol uvedený poplatok povinný podľa vnútroštátneho práva.
- 37 Súdny dvor tak rozhodol, že nestačí, aby prevádzkovatelia sietí premietli do predajnej ceny elektrickej energie pre svojich koncových odberateľov zvýšené náklady spôsobené ich povinnosťou nakupovať elektrickú energiu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie za zákonom stanovené sadzby, keďže táto kompenzácia vyplýva len z praxe, a nie zo zákonnej povinnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. marca 2019, Nemecko/Komisia, C-405/16 P, EU:C:2019:268, body 70 a 71).
- 38 Z vyššie uvedeného vyplýva, že finančné prostriedky pochádzajúce z dane alebo iných poplatkov, ktoré sú podľa vnútroštátnej právnej úpravy povinné a ktoré sú spravované a prerozdeľované v súlade s touto právnou úpravou, predstavujú „štátne prostriedky“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.
- 39 Ako však zdôraznil generálny advokát v bode 49 svojich návrhov, kritérium uvedené v predchádzajúcom bode tohto rozsudku nie je jediným kritériom, ktoré umožňuje identifikovať „štátne prostriedky“ v zmysle tohto ustanovenia. Skutočnosť, že finančné prostriedky zostávajú nepretržite pod kontrolou štátu, a teda k dispozícii príslušných vnútroštátnych orgánov, postačuje na to, aby boli kvalifikované ako „štátne prostriedky“ (rozsudky zo 16. mája 2002, Francúzsko/Komisia, C-482/99, EU:C:2002:294, bod 37, a z 21. októbra 2020, Eco TLC, C-556/19, EU:C:220:844, bod 36).
- 40 V predmetnom prípade z návrhov na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že dodatočné náklady, ktoré pre autorizovaného distribútora predstavuje nákup elektrickej energie vyrábanej z obnoviteľných zdrojov energie za cenu, ktorá zodpovedá dvojnásobku priemernej tarify za predaj elektrickej energie, sa na základe predmetnej lotyšskej právnej úpravy financuje z povinného poplatku, ktorý platia všetci koncoví odberatelia pomerne k svojej spotrebe.
- 41 Okrem toho podľa informácií poskytnutých Súdnemu dvoru, konkrétne lotyšskou vládou na pojednávaní, prostriedky pochádzajúce z tohto poplatku sú vyberané, spravované a prerozdeľované spoločnosťou, ktorá je vo výlučnom vlastníctve dotknutého členského štátu, a nemôžu byť vynaložené na iné účely, než sú tie, ktoré stanovuje zákon a ktorým je konkrétne kompenzácia dodatočných nákladov uvedených v predchádzajúcom bode. Tieto finančné prostriedky tak zostávajú nepretržite pod verejnou kontrolou.

- 42 Z uvedeného vyplýva, že s výhradou overení, ktoré prináleží vykonať vnútroštátnemu súdu, finančné prostriedky, prostredníctvom ktorých sa na základe predmetnej lotyšskej právnej úpravy priznáva cenová výhoda výrobcom elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie, sú „štátnymi prostriedkami“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, so zreteľom na dve alternatívne kritériá tohto pojmu pripomenuté v bodoch 38 a 39 tohto rozsudku.
- 43 S ohľadom na vyššie uvedené úvahy treba na prvú prejudiciálnu otázku odpovedať tak, že článok 107 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, ktorá ukladá autorizovanému distribútorovi elektrickej energie povinnosť nakupovať elektrickú energiu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie za cenu vyššiu, ako je trhovú cenu, a ktorá stanovuje, že dodatočné náklady, ktoré z toho vyplývajú, sú financované na základe povinného poplatku plateného konečnými spotrebiteľmi, alebo ktorá stanovuje, že finančné prostriedky slúžiace na financovanie týchto dodatočných nákladov zostávajú nepretržite pod verejnou kontrolou, predstavuje zásah „zo štátnych prostriedkov“ v zmysle tohto ustanovenia.

O druhej otázke

- 44 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 107 ods. 1 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že kvalifikácia výhody ako „štátnej pomoci“ v zmysle tohto ustanovenia podlieha podmienke, aby bol dotknutý trh najprv úplne liberalizovaný, a v takomto prípade, aké sú skutočnosti umožňujúce určiť dátum liberalizácie trhu s elektrickou energiou v Lotyšsku.
- 45 Podľa lotyšskej vlády treba túto otázku vyhlásiť za neprípustnú, keďže nemôže mať vplyv na vyriešenie sporov vo veciach samých. Sumy požadované žalobkyňami vo veciach samých totiž zodpovedajú kritériám štátnej pomoci bez ohľadu na dátum liberalizácie predmetného trhu s elektrickou energiou.
- 46 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že prináleží iba vnútroštátnemu súdu, ktorý prejednáva spor a ktorý musí niesť zodpovednosť za následné súdne rozhodnutie, aby so zreteľom na osobitosti veci posúdil tak potrebu rozhodnutia v prejudiciálnom konaní pre vyhlásenie svojho rozsudku, ako aj relevantnosť otázok, ktoré kladie Súdnemu dvoru. Preto ak sa položené otázky týkajú výkladu práva Únie, Súdny dvor je v zásade povinný rozhodnúť (rozsudky zo 16. júna 2015, Gauweiler a i., C-62/14, EU:C:2015:400, bod 24, ako aj zo 7. februára 2018, American Express, C-304/16, EU:C:2018:66, bod 31).
- 47 Z toho vyplýva, že pri otázkach týkajúcich sa výkladu práva Únie platí prezumpcia relevantnosti. Súdny dvor môže odmietnuť rozhodnúť o prejudiciálnej otázke položenej vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že výklad právnej normy Únie nijako nesúvisí s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, ak ide o hypotetický problém, alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými a právnymi podkladmi nevyhnutnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré sa mu položili (rozsudky zo 16. júna 2015, Gauweiler a i., C-62/14, EU:C:2015:400, bod 25, ako aj zo 7. februára 2018, American Express, C-304/16, EU:C:2018:66, bod 32).
- 48 V predmetnom prípade sa druhá prejudiciálna otázka týka pojmu „štátna pomoc“ v zmysle článku 107 ZFEÚ a preto sa na ňu vzťahuje prezumpcia relevantnosti pripomenutá v predchádzajúcom bode tohto rozsudku.
- 49 Túto prezumpciu relevantnosti nemožno v predmetnom prípade vyvrátiť. Je totiž nesporné, že spory vo veciach samých sa týkajú kvalifikácie cenovej výhody, ktorá sa priznáva výrobcem elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie podľa dotknutej lotyšskej právnej úpravy, ako

pomoci. Tak ako pritom tvrdí Komisia vo svojich pripomienkach, neexistencia liberalizácie trhu s elektrickou energiou by mohla mať vplyv na podmienky tejto kvalifikácie, ktoré sú pripomenuté v bode 31 tohto rozsudku a ktoré sa týkajú toho, či je dotknutý zásah spôsobilý ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a či narúša alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže.

- 50 Z uvedeného vyplýva, že námietka neprípustnosti vznesená lotyšskou vládou sa musí zamietnuť.
- 51 Pokiaľ ide o vplyv liberalizácie dotknutého trhu na posúdenie existencie pomoci, treba pripomenúť, že štátna pomoc môže ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a narúšať hospodársku súťaž alebo hroziť jej narušením, aj keď je dotknutý trh len čiastočne otvorený hospodárskej súťaži. Na to, aby zásah zo strany štátu alebo prostredníctvom štátnych prostriedkov mohol ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a narúšať hospodársku súťaž alebo hroziť jej narušením, je postačujúce, že v okamihu nadobudnutia účinnosti opatrenia pomoci existuje na dotknutom trhu stav efektívnej hospodárskej súťaže (rozsudok z 23. januára 2019, *Fallimento Traghetti del Mediterraneo* (C-387/17, EU:C:2019:51, body 39 a 40).
- 52 Z toho vyplýva, že výhoda poskytnutá určitým podnikom môže ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a narušiť hospodársku súťaž aj pred úplnou liberalizáciou tohto trhu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. júna 2010, *Fallimento Traghetti del Mediterraneo SpA*, C-140/09, EU:C:2010:335, bod 49).
- 53 Dátum úplnej liberalizácie trhu s elektrickou energiou v Lotyšsku je preto irelevantný na účely posúdenia, či sa pomoc poskytovaná zo strany verejného prevádzkovateľa v tomto členskom štáte na základe nakupovania elektrickej energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov za cenu vyššiu, ako je trhovacia cena, má kvalifikovať ako štátna pomoc.
- 54 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba na druhú prejudiciálnu otázku odpovedať tak, že článok 107 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že kvalifikácia výhody ako „štátnej pomoci“ v zmysle tohto ustanovenia nepodlieha podmienke, aby bol dotknutý trh najprv úplne liberalizovaný.

O tretej otázke

- 55 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 107 ods. 1 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že v prípade, že by výhoda, ktorá sa poskytuje výrobcem elektrickej energie vyrábanej z obnoviteľných zdrojov energie podľa príslušnej lotyšskej právnej úpravy, nepredstavovala „štátnu pomoc“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, vyplatenie súm požadovaných žalobkyňami vo veciach samých by naopak mohlo predstavovať poskytnutie „pomoci“ v zmysle tohto ustanovenia.
- 56 V prvom rade treba pripomenúť, že v rámci konania zavedeného článkom 267 ZFEÚ nie je Súdny dvor oprávnený rozhodovať o skutkovom stave vo veci samej alebo uplatniť predpisy Únie, ktorých výklad uskutočnil, na vnútroštátne opatrenia alebo situácie, keďže tieto otázky patria do výlučnej právomoci vnútroštátneho súdu (rozsudok z 10. júna 2010, *Fallimento Traghetti del Mediterraneo SpA/Presidenza del Consiglio dei Ministri*, C-140/09, EU:C:2010:335, bod 22, ako aj citovaná judikatúra).
- 57 Z toho vyplýva, že v predmetnom prípade Súdny dvor konkrétne nemá právomoc rozhodnúť, či sumy, o aké ide vo veciach samých, predstavujú štátnu pomoc.

- 58 Súdny dvor naopak má právomoc poskytnúť vnútroštátnemu súdu všetky výkladové prvky vyplývajúce z práva Únie, ktoré mu umožnia posúdiť súlad vnútroštátneho opatrenia s týmto právom na účely rozhodnutia veci, o ktorej rozhoduje. V oblasti štátnej pomoci môže Súdny dvor najmä vnútroštátnemu súdu poskytnúť výkladové prvky, ktoré mu umožnia určiť, či vnútroštátne opatrenie možno považovať za „štátnu pomoc“ v zmysle práva Únie (rozsudok z 10. júna 2010, Fallimento Traghetti del Mediterraneo SpA, C-140/09, EU:C:2010:335, bod 24, ako aj citovaná judikatúra).
- 59 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že verejná pomoc, ktorá predstavuje opatrenia orgánu verejnej moci zvyhodňujúce určité podniky alebo určité výrobky, má podstatne odlišnú právnu povahu než náhrada škody, ktorú sú vnútroštátne orgány prípadne povinné vyplatiť jednotlivcom z titulu ujmy, ktorú im spôsobili. Tiež platí, že náhrada škody nepredstavuje štátnu pomoc v zmysle práva Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. septembra 1988, Asteris a i., 106/87 až 120/87, EU:C:1988:457, body 23 a 24).
- 60 Naproti tomu, tak ako uviedol generálny advokát v bodoch 69 a 70 svojich návrhov, na účely určenia, či sumy zodpovedajú „štátnej pomoci“, je irelevantné, či žaloby o ich vyplatenie sú podľa vnútroštátneho práva kvalifikované ako „návrhy na vyplatenie náhrady“ alebo ako „návrhy na náhradu škody“.
- 61 V predmetnom prípade z informácií poskytnutých zo strany vnútroštátneho súdu vyplýva, že cieľom žalôb, ktoré podali žalobkyne vo veciach samých proti regulačnému orgánu na lotyšskom správnom súde, je dosiahnuť vyplatenie súm, o ktorých sa domnievajú, že im majú byť vyplatené na základe § 40 ods. 1 zákona o energetike, vo vzťahu ku ktorému usudzujú, že sa na nich po roku 2005 naďalej vzťahuje na základe § 30 ods. 1 zákona o trhu s elektrickou energiou. V rozhodnutí z 20. januára 2010 totiž Latvias Republikas Satversmes tiesa (Ústavný súd) konštatoval, že regulačný orgán v dôsledku nesprávneho výkladu tohto § 30 ods. 1 nesprávne neaktualizoval cenu, za ktorú sa vykupuje elektrická energia vyrábaná z obnoviteľných zdrojov energie, od 8. júna 2005.
- 62 Na druhej strane z vysvetlení poskytnutých zo strany vnútroštátneho súdu nevyplýva, že by sumy, o aké ide vo veciach samých, mali povahu „náhrady škody“ v zmysle judikatúry pripomenutej v bode 59 tohto rozsudku. Žalobkyne vo veciach samých totiž nepožadujú náhradu inej ujmy než tej, ktorá spočíva v celkovom nevyplatení výhody, o ktorej sa domnievajú, že na ňu mali nárok na základe dotknutej lotyšskej právnej úpravy od roku 2006 do roku 2008. Bolo by to naopak inak, ak by predmetom žalôb vo veciach samých bola náhrada ujmy, ku ktorej vzniku došlo až následne po tomto nevyplatení.
- 63 Z toho vyplýva, že sumy, o aké ide vo veciach samých, majú rovnakú povahu ako sumy, ktoré už žalobkyne vo veciach samých získali v rokoch 2006 až 2008 na základe tejto právnej úpravy a vo vzťahu ku ktorým tieto žalobkyne požadujú len opravu sumy.
- 64 Za týchto okolností kvalifikácia takých súm, akými sú sumy požadované žalobkyňami vo veciach samých, na základe relevantnej lotyšskej právnej úpravy ako „štátnej pomoci“, závisí od toho, či samotná výhoda, ktorá sa priznáva výrobcem elektrickej energie vyrábanej z obnoviteľných zdrojov energie podľa tejto právnej úpravy, predstavuje štátnu pomoc.

65 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy treba na tretiu otázku odpovedať tak, že článok 107 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že pokiaľ vnútroštátna právna úprava zaviedla „štátnu pomoc“ v zmysle tohto ustanovenia, takúto pomoc predstavuje aj vyplatenie sumy požadovanej v súdnom konaní na základe tejto právnej úpravy.

O štvrtej otázke

66 Svojou štvrtou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 107 ods. 1 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že v prípade, že by cenová výhoda, ktorá sa poskytuje podnikom vyrábajúcim elektrickú energiu z obnoviteľných zdrojov energie, predstavovala „štátnu pomoc“ v zmysle tohto ustanovenia, návrhy žalobkýň vo veciach samých by sa mali považovať za návrhy na vyplatenie tej časti tejto štátnej pomoci, ktorá nebola vyplatená, alebo za návrhy na poskytnutie odlišnej štátnej pomoci zo strany konajúceho súdu.

67 V tejto súvislosti z bodov 61 až 63 tohto rozsudku vyplýva, že cieľom návrhov žalobkýň vo veciach samých je dosiahnuť vyplatenie tej časti cenovej výhody priznanej výrobcom elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie, o ktorej sa domnievajú, že im má byť vyplatená na základe lotyšskej právnej úpravy účinnej od roku 2006 do roku 2008.

68 V dôsledku toho, ak táto cenová výhoda predstavuje „štátnu pomoc“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, návrhy žalobkýň vo veciach samých predstavujú návrh na vyplatenie časti tejto štátnej pomoci.

69 Podľa Komisie však sumy, ktoré vnútroštátny súd priznal žalobkyniam vo veciach samých, predstavujú štátnu pomoc, ktorá je odlišná od cenovej výhody zavedenej dotknutou lotyšskou právnou úpravou.

70 Na podporu svojho tvrdenia Komisia v prvom rade tvrdí, že právnym základom „štátnej pomoci“ poskytnutej žalobkyniam vo veciach samých v rozsudkoch Administratīvā apgabaltiesa (Krajský správny súd) nie je zákon o energetike, ale samotné rozsudky tohto súdu.

71 Treba však konštatovať, že v týchto rozsudkoch uvedený súd priznal sumy požadované žalobkýňami vo veciach samých na základe toho, že výslovne uplatnil zákon o trhu s elektrickou energiou, tak ako jeho výklad poskytol Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Ústavný súd).

72 Ďalej Komisia, ktorá sa odvoláva na bod 17 rozsudku z 8. decembra 2011, France Télécom/Komisia (C-81/10 P, EU:C:2011:811), vo všeobecnosti usudzuje, že z hľadiska práva Únie nie je podstatné, či štátnu pomoc poskytol súd alebo iný orgán, najmä správny orgán. Opatrenia štátnej pomoci sú podľa jej názoru objektívne vymedzené svojimi účinkami, a nie svojimi príčinami alebo cieľmi. Ak by však štátnu pomoc nebolo možné poskytnúť zo strany vnútroštátneho súdu, pojem „štátna pomoc“ by nebol definovaný „objektívne“ v závislosti od účinkov dotknutého opatrenia, ale „subjektívne“ podľa orgánu verejnej moci, ktorý ju prijal.

73 Judikatúra citovaná v predchádzajúcom bode tohto rozsudku, v ktorej sa uvádza, že „štátna pomoc“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ sa vyznačuje svojimi účinkami, a nie svojimi cieľmi, však predsa len neznamená, že je štátna pomoc vyčerpávajúco definovaná svojimi účinkami, s vylúčením akéhokoľvek iného kritéria. Štátna pomoc je totiž definovaná aj svojou povahou, a to už len preto, že sa poskytuje „zo štátnych prostriedkov“, tak ako to výslovne stanovuje článok 107

ods. 1 ZFEÚ. Preto judikatúra citovaná Komisiou nemá taký rozsah, aký jej priznáva táto inštitúcia. Predovšetkým z nej nemožno vyvodiť nijaký záver, pokiaľ ide o možnosť, aby vnútroštátny súd poskytol štátnu pomoc.

- 74 Komisia sa napokon odvoláva na rozsudok zo 4. marca 2020, *Buonotourist/Komisia* (C-586/18 P, EU:C:2020:152), v ktorom Súdny dvor rozhodol, že Talianska republika prostredníctvom rozsudku Consiglio di Stato (Štátna rada, Taliansko) poskytla poskytovateľovi služieb autobusovej dopravy štátnu pomoc spočívajúcu v náhrade za jeho záväzky služby vo verejnom záujme.
- 75 Treba však poukázať na to, že v tomto rozsudku Súdny dvor uviedol len to, že tak ako vyplýva z bodu 97 tohto rozsudku, predmetné opatrenie pomoci „bolo predmetom rozhodnutia Consiglio di Stato (Štátna rada)“. Hoci vnútroštátny súd prípadne môže vydať rozsudok, z ktorého vyplýva, že jednému z účastníkov konania sa na základe vnútroštátneho práva musí vyplatiť suma zodpovedajúca štátnej pomoci, vôbec to neznamená, že v takomto prípade túto pomoc poskytuje samotný súd. Jediným účinkom takéhoto rozsudku je na základe právnej sily rozhodnutej veci uložiť druhému účastníkovi konania, ktorým je vo všeobecnosti príslušný správny orgán, povinnosť vyplatiť uvedenú pomoc. Vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok zo 4. marca 2020, *Buonotourist/Komisia* (C-586/18 P, EU:C:2020:152), tak bola náhrada za záväzky služby vo verejnom záujme stanovená rozhodnutím talianskych orgánov, tak ako to vyplýva z bodu 17 tohto rozsudku.
- 76 V každom prípade samotné zavedenie štátnej pomoci nemôže mať pôvod v rozhodnutí súdu. Toto zavedenie štátnej pomoci je totiž založené na posúdení vhodnosti, ktoré nepatrí medzi úlohy súdu.
- 77 Treba dodať, že uplatnenie pravidiel v oblasti štátnej pomoci sa zakladá na povinnosti lojálnej spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi na jednej strane a Komisiou a súdmi Únie na strane druhej, v rámci ktorej každý koná podľa úlohy, ktorú mu určuje Zmluva o FEÚ. Vnútroštátne súdy musia v rámci tejto spolupráce prijať všetky potrebné opatrenia, či už všeobecné alebo osobitné, vhodné na zabezpečenie plnenia si záväzkov vyplývajúcich z práva Únie a neprijať žiadne opatrenia, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov tejto Zmluvy, ako to vyplýva z článku 4 ods. 3 ZEÚ (rozsudok z 21. novembra 2013, *Deutsche Lufthansa*, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 41).
- 78 V dôsledku uvedeného, pokiaľ dotknutá vnútroštátna právna úprava zavádza výhodu, ktorá predstavuje štátnu pomoc v prospech výrobcov elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie, sumy, ktoré boli priznané žalobkyniam vo veciach samých, v ktorých boli vydané rozsudky *Administrativā apgabaltiesa* (Krajský správny súd), v každom prípade nemožno považovať za štátnu pomoc, ktorá by bola odlišná od tejto výhody.
- 79 Na štvrtú otázku preto treba odpovedať tak, že článok 107 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že pokiaľ vnútroštátna právna úprava, ktorou sa zavádza právny nárok na zvýšenú platbu za elektrickú energiu vyrábanú z obnoviteľných zdrojov energie, predstavuje „štátnu pomoc“ v zmysle tohto ustanovenia, návrhy na začatie konania, ktorých cieľom je dosiahnuť plný prospech z uplatnenia tohto nároku, treba považovať za návrhy na vyplatenie tej časti tejto štátnej pomoci, ktorá nebola vyplatená, a nie za návrhy na poskytnutie odlišnej štátnej pomoci zo strany konajúceho súdu.

O piatej otázke

- 80 Svojou piatou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 107 ods. 1 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že v prípade, že by sa návrhy, o aké ide vo veciach samých, mali považovať za návrhy na vyplatenie tej časti štátnej pomoci, ktorá nebola vyplatená, táto platba by mala zohľadňovať situáciu na trhu s elektrickou energiou a stav právnej úpravy účinnej v čase, keď k tomuto vyplateniu dochádza, vrátane obmedzení existujúcich v oblasti nadmernej kompenzácie.
- 81 V súlade s ustálenou judikatúrou sa prejudiciálna otázka položená Súdnemu dvoru musí týkať výkladu práva Únie, ktorý reaguje na objektívnu potrebu rozhodnutia, ktoré musí vnútroštátny súd prijať (pozri v tomto zmysle uznesenie predsedu Súdneho dvora zo 7. septembra 2016, Velikova, C-228/15, neuvverejnené, EU:C:2016:641, bod 35 a citovaná judikatúra).
- 82 Treba uviesť, že okolnosti uvádzané v piatej prejudiciálnej otázke sa v podstate týkajú posúdenia zlučiteľnosti opatrení, o aké ide vo veciach samých, s vnútorným trhom, ak by sa tieto opatrenia mali kvalifikovať ako štátna pomoc. Posúdenie zlučiteľnosti opatrení alebo režimu pomoci s vnútorným trhom pritom patrí do výlučnej právomoci Komisie, ktorej činnosť je preskúmateľná súdom Únie (rozsudky z 23. marca 2006, Enirisorse, C-237/04, EU:C:2006:197, bod 23, a z 27. januára 2022, Fondul Proprietatea, C-179/20, EU:C:2022:58, bod 83, ako aj citovaná judikatúra). V dôsledku toho je táto otázka zjavne irelevantná pre rozhodnutie sporov vo veciach samých.
- 83 Z vyššie uvedeného vyplýva, že piata otázka je neprípustná.

O šiestej a siedmej otázke

- 84 Svojou šiestou a siedmou otázkou, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či jednak tá skutočnosť, že veterné elektrárne, na rozdiel od vodných elektrární, dostávali v minulosti plnú pomoc, a jednak skutočnosť, že len časť výrobcov elektrickej energie z vodných zdrojov je odškodnená, sú relevantné pre výklad článku 107 ods. 1 ZFEÚ.
- 85 Treba pripomenúť, že nevyhnutnosť dospieť k takému výkladu práva Únie, ktorý bude pre vnútroštátny súd užitočný, vyžaduje, aby vnútroštátny súd vymedzil skutkový a právny rámec, do ktorého spadajú ním kladené otázky, alebo aby aspoň objasnil skutkové predpoklady, na ktorých sa uvedené otázky zakladajú. Súdny dvor je totiž v rámci konania zavedeného článkom 267 ZFEÚ oprávnený rozhodnúť o výklade predpisu Únie len na základe skutkového stavu, ktorý mu uvedie vnútroštátny súd (rozsudok z 26. októbra 2017, Bãlgarska energijna bursa, C-347/16, EU:C:2017:816, bod 56 a citovaná judikatúra).
- 86 Podľa judikatúry Súdneho dvora sa táto požiadavka presnosti uplatňuje predovšetkým v oblasti hospodárskej súťaže, pre ktorú sú charakteristické komplexné skutkové a právne okolnosti (rozsudok z 26. októbra 2017, Bãlgarska energijna bursa, C-347/16, EU:C:2017:816, bod 57 a citovaná judikatúra).
- 87 Je dôležité zdôrazniť, že informácie obsiahnuté v návrhoch na začatie prejudiciálneho konania neslúžia iba na to, aby Súdnemu dvoru umožnili poskytnúť užitočné odpovede, ale aj na to, aby vládam členských štátov, ako aj ďalším dotknutým stranám bola poskytnutá možnosť podať pripomienky v súlade s článkom 23 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie. Požiadavky na obsah návrhu na začatie prejudiciálneho konania sú výslovne uvedené v článku 94 Rokovacieho

poriadku Súdneho dvora, ktorý má vnútroštátny súd v rámci spolupráce zavedenej článkom 267 ZFEÚ poznať a ktorý je povinný náležite dodržiavať (rozsudok z 26. októbra 2017, Balgarska energiyna borsa, C-347/16, EU:C:2017:816, body 58 a 59 a citovaná judikatúra).

- 88 V predmetnom prípade pritom treba konštatovať, že návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý sa v podstate obmedzuje na uvedenie okolností zmienených v bode 84 tohto rozsudku, neobsahuje vysvetlenia, pokiaľ ide o dôvody, pre ktoré sa vnútroštátny súd pýta Súdneho dvora na relevantnosť týchto okolností v rámci výkladu článku 107 ods. 1 ZFEÚ.
- 89 Za týchto okolností treba šiestu a siedmu otázku vyhlásiť za neprípustné.

O ôsmej otázke

- 90 Svojou ôsmou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa nariadenie č. 1407/2013, predovšetkým jeho článok 5 ods. 2, má vykladať v tom zmysle, že kritériá stanovené pre pomoc *de minimis* sa uplatňujú na pomoc, o akú ide vo veciach samých, pokiaľ výška tejto pomoci nepresahuje stropnú hodnotu *de minimis* stanovenú v článku 3 ods. 2 tohto nariadenia.
- 91 Napriek tomu, že tak ako je pripomenuté v bode 82 tohto rozsudku, vnútroštátne súdy nemajú právomoc rozhodovať o zlučiteľnosti štátnej pomoci s vnútorným trhom, naopak na ne možno podať žaloby týkajúce sa štátnej pomoci, na základe ktorých budú mať tieto súdy povinnosť podať výklad a uplatniť pojem „pomoc“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, a to predovšetkým na účely určenia toho, či štátne opatrenie, ktoré bolo prijaté bez predbežnej kontroly stanovenej v článku 108 ods. 3 ZFEÚ, sa malo alebo nemalo tejto kontrole podrobiť (rozsudky z 18. júla 2007, Lucchini, C-119/05, EU:C:2007:434, bod 50, a z 26. októbra 2016, DEI a Komisia/Alouminion tis Ellados, C-590/14 P, EU:C:2016:797, bod 98). Vnútroštátny súd tak môže mať za úlohu posúdiť, či sa na štátnu pomoc vzťahuje režim výnimky v podobe pomoci *de minimis*, na ktorú sa nevzťahuje oznamovacia povinnosť stanovená v tomto článku 108 ods. 3.
- 92 V predmetnom prípade sa vnútroštátny súd pýta na uplatniteľnosť nariadenia č. 1407/2013 v sporoch vo veciach samých z dôvodu nízkej výšky súm, ktoré žalobkyniam vo veciach samých priznal súd rozhodujúci vo veciach samých, a to konkrétne súm 3 406,63 eura a 662,26 eura. Podľa článku 5 ods. 2 tohto nariadenia sa však horná hranica pomoci *de minimis* musí posudzovať s ohľadom na pomoc už poskytnutú „vo vzťahu k rovnakým oprávneným nákladom“ alebo na základe „to[ho] isté[ho] opatreni[a] rizikového financovania“. Tak ako je pritom vysvetlené v bodoch 63 a 67 tohto rozsudku, sumy priznané žalobkyniam vo veciach samých zodpovedajú oprave celkových súm, ktoré už boli týmto žalobkyniam vyplatené a ktoré tieto požadovali aj za roky 2006 až 2008 na základe § 30 ods. 1 zákona o trhu s elektrickou energiou. V dôsledku uvedeného práve s ohľadom na celkovú výšku už vyplatených súm a súm, ktoré ešte žalobkyne vo veciach samých požadujú na tomto základe počas referenčného obdobia, treba za predpokladu, že ide o štátnu pomoc, posúdiť, či pomoc, o akú ide vo veciach samých, má charakter pomoci *de minimis*.
- 93 Na ôsmu prejudiciálnu otázku preto treba odpovedať tak, že nariadenie č. 1407/2013, predovšetkým jeho článok 5 ods. 2, sa má vykladať v tom zmysle, že dodržanie stropnej hodnoty *de minimis* stanovenej v článku 3 ods. 2 tohto nariadenia sa má posudzovať s ohľadom na výšku pomoci, ktorá sa požaduje na základe príslušnej vnútroštátnej právnej úpravy, kumulovanú s výškou platieb, ktoré už boli vyplatené počas referenčného obdobia na základe tejto právnej úpravy.

O deviatej a desiatej otázke

- 94 Svojou deviatou a desiatou otázkou, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 1 písm. b) a c) nariadenia 2015/1589 vykladať v tom zmysle, že za predpokladu, že sumy požadované žalobkyňami vo veciach samých predstavujú štátnu pomoc, treba túto pomoc kvalifikovať ako „novú“ alebo „existujúcu“ v zmysle tohto ustanovenia. Vnútroštátny súd sa konkrétne pýta, či tieto sumy možno považovať za „existujúcu pomoc“ na základe článku 1 písm. b) bodu iv) nariadenia 2015/1589.
- 95 Tak ako je uvedené v bodoch 62 a 63 tohto rozsudku, sumy požadované žalobkyňami vo veciach samých predstavujú časť cenovej výhody, o ktorej sa domnievajú, že im má byť vyplatená ako výrobcom elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie na základe lotyšskej právnej úpravy platnej a účinnej od roku 2006 do roku 2008. Tieto sumy majú preto rovnakú povahu ako táto cenová výhoda.
- 96 Z tohto dôvodu otázka, či sa sumy, o aké ide vo veciach samých, majú kvalifikovať ako „nová pomoc“ alebo „existujúca pomoc“, závisí od otázky, ktorý z týchto dvoch kvalifikovaných pojmov má byť predmetom poskytnutia uvedenej cenovej výhody, na ktorú sa tieto sumy vzťahujú, a to za predpokladu, že by sa tá istá výhoda mala kvalifikovať ako „štátna pomoc“.
- 97 Pokiaľ ide o otázku právnej kvalifikácie skutkových okolností sporu vo veciach samých, ktorá patrí do výlučnej právomoci vnútroštátneho súdu, treba pripomenúť, že Súdnemu dvoru prináleží iba poskytnúť tomuto súdu výkladové prvky ustanovení práva Únie, ktorých uplatnenie bude úlohou tohto vnútroštátneho súdu.
- 98 Článok 1 písm. c) nariadenia 2015/1598 označuje za „novú pomoc“ „každ[ú] pomoc, to znamená schémy pomoci a individuálnu pomoc, ktorá nie je existujúcou pomocou vrátane úprav existujúcej pomoci“. Na to, aby sa tak štátna pomoc považovala za „novú pomoc“, treba stanoviť, že nie je „existujúcou pomocou“ v zmysle článku 1 písm. b) nariadenia 2015/1589, ktorý rozlišuje viacero kategórií existujúcej pomoci.
- 99 Po prvé článok 1 písm. b) bod i) nariadenia 2015/1589 označuje za „existujúcu pomoc“ „schémy pomoci a individuáln[u] pomoc, ktoré boli zavedené pred nadobudnutím platnosti [Zmluvy o FEÚ] a sú uplatniteľné aj po nadobudnutí účinnosti [Zmluvy o FEÚ] v príslušných členských štátoch“.
- 100 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že uplatňovanie cenovej výhody v prospech výrobcov elektrickej energie z vodných zdrojov, zavedenej v § 40 ods. 1 zákona o energetike pred pristúpením Lotyšskej republiky k Únii, bolo predĺžené na základe § 30 ods. 1 zákona o trhu s elektrickou energiou.
- 101 Ako však vyplýva zo znenia článku 1 písm. b) bodu i) nariadenia 2015/1589, toto ustanovenie sa uplatňuje „bez toho, aby bo[l] dotknut[ý]... dodatok k prílohe IV k [aktu o pristúpení]“. Z bodu 3 ods. 1 druhého pododseku tejto prílohy IV pritom vyplýva, že všetky opatrenia, ktoré sa budú uplatňovať po pristúpení a predstavujú štátnu pomoc a nespĺňajú uvedené podmienky, sa považujú za novú pomoc, ibaže boli zavedené pred 10. decembrom 1994, sú uvedené v dodatku k vyššie uvedenej prílohe IV alebo boli oznámené Komisii, pričom táto voči nim nevzniesla žiadnu námietku z dôvodu vážnych pochybností o súlade opatrenia s vnútorným trhom.

- 102 V predmetnom prípade príslušná vnútroštátna právna úprava nie je uvedená v dodatku k prílohe IV aktu o pristúpení a z návrhu na začatie prejudiciálneho konania nevyplýva, že by bola zavedená pred 10. decembrom 1994, ani že by bola oznámená Komisii ako schéma pomoci.
- 103 Za týchto okolností platí, že cenová výhoda, ktorá bola zavedená zákonom o energetike a uplatňovanie ktorej bolo predĺžené na základe zákona o trhu s elektrickou energiou, za predpokladu, že predstavuje štátnu pomoc, nemôže byť kvalifikovaná ako „existujúca pomoc“ v zmysle článku 1 písm. b) bodu i) nariadenia 2015/1589, čo však prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.
- 104 Po druhé článok 1 písm. b) body ii) a iii) nariadenia 2015/1589 „existujúca pomoc“ označuje za „schválenú pomoc, to znamená schémy pomoci a individuálnu pomoc, ktoré boli schválené Komisiou alebo Radou“ alebo pomoc, „ktorá sa považuje za schválenú“ Komisiou. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania pritom vyplýva, že cenová výhoda, o akú ide vo veciach samých, nebola schválená ani Radou, ani Komisiou, že ju ani nemožno považovať za schválenú Komisiou, keďže jej nebola oznámená. Preto aj keby táto výhoda mala byť kvalifikovaná ako štátna pomoc, nemožno ju považovať za „existujúcu pomoc“ v zmysle článku 1 písm. b) bodov ii) a iii) nariadenia 2015/1589, čo však prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.
- 105 Po tretie „existujúcu pomoc“ podľa článku 1 písm. b) bodu iv) nariadenia 2015/1589 predstavuje aj „pomoc, ktorá sa považuje za existujúcu pomoc podľa článku 17 [nariadenia 2015/1589]“.
- 106 Článok 17 ods. 1 nariadenia 2015/1589 stanovuje, že na právomoc Komisie vymáhať pomoc sa vzťahuje premlčacia doba desať rokov. Podľa odseku 2 tohto článku začína táto premlčacia lehota plynúť dňom, keď sa neoprávnená pomoc udelila príjemcovi buď ako individuálna pomoc alebo ako pomoc podľa schémy pomoci, a akýkoľvek úkon Komisie alebo členského štátu, konajúceho na žiadosť Komisie, v súvislosti s neoprávnenou pomocou túto dobu preruší. Navyše podľa odseku 3 uvedeného článku akákoľvek pomoc, v súvislosti s ktorou uvedená premlčacia doba uplynula, sa považuje za existujúcu pomoc (rozsudok z 26. apríla 2018, ANGED, C-233/16, EU:C:2018:280, bod 79).
- 107 Na účely posúdenia, či sumy požadované žalobkyňami vo veciach samých možno kvalifikovať ako „existujúcu pomoc“ v zmysle článku 1 písm. b) bodu iv) nariadenia 2015/1589, sa vnútroštátny súd vo svojej desiatej prejudiciálnej otázke pýta Súdneho dvora na to, či by sa začiatok plynutia premlčacej doby uvedenej v článku 17 ods. 1 nariadenia 2015/1589 mal stanoviť ku dňu zavedenia cenovej výhody, vo vzťahu ku ktorej žalobkyne vo veciach samých žiadajú, aby sa na nich vzťahovala, alebo ku dňu skutočného vyplatenia, ku ktorému by v ich prospech došlo na tomto základe.
- 108 V tejto súvislosti z článku 17 ods. 2 tohto nariadenia vyplýva, že na stanovenie dátumu, od ktorého začína plynúť desaťročná premlčacia lehota, toto ustanovenie odkazuje na poskytnutie pomoci príjemcovi, a nie na prijatie režimu pomoci (pozri v tomto zmysle rozsudok z 8. decembra 2011, France Télécom/Komisia, C-81/10 P, EU:C:2011:811, bod 81).
- 109 Okrem toho sa na účely výpočtu premlčacej lehoty musí dotknutá pomoc považovať za priznanú jej príjemcovi až vtedy, keď mu bola skutočne poskytnutá (rozsudok z 8. decembra 2011, France Télécom/Komisia, C-81/10 P, EU:C:2011:811, bod 82).

- 110 Cieľom článku 17 nariadenia 2015/1589 je totiž určiť lehotu, v ktorej môže Komisia vymáhať protiprávne vyplatenú pomoc. Preto začiatok plynutia tejto lehoty nemožno stanoviť na deň, ktorý je skorší než deň, keď bola protiprávna pomoc vyplatená.
- 111 V predmetnom prípade, tak ako je vysvetlené v bode 67 tohto rozsudku, sumy, ktoré požadujú žalobkyne vo veciach samých, zodpovedajú tej časti cenovej výhody, o ktorej sa tieto domnievajú, že im má byť vyplatená na základe lotyšskej právnej úpravy platnej a účinnej od roku 2006 do roku 2008, a ktorá im nebola vyplatená v rovnakom čase ako zvyšok tejto výhody. Pokiaľ pritom tieto sumy neboli skutočne vyplatené, z predchádzajúceho bodu vyplýva, že premlčacia doba stanovená v článku 17 nariadenia 2015/1589 vo vzťahu k nim nezačala plynúť. Je pravda, že Administratíva apgabaltiesa (Krajský správny súd) vyhovel návrhom žalobkýň vo veciach samých, keď im priznal sumy vo výške 3 406,63 eura a 662,26 eura. Ako však pripomenul generálny advokát v bode 87 svojich návrhov, v rozsudkoch tohto súdu sa odložila ich vykonateľnosť až do oznámenia predmetnej pomoci a následného rozhodnutia Komisie, ktoré sa jej týka. V dôsledku toho k skutočnému poskytnutiu tejto pomoci, to znamená k vyplateniu priznaných súm, ešte nedošlo a premlčacia doba stanovená v článku 17 ods. 1 nariadenia 2015/1589 teda nezačala plynúť, a *a fortiori* ani neuplynula.
- 112 Preto podmienky stanovené v článku 1 písm. b) bode iv) nariadenia 2015/1589 nie sú splnené, takže sumy, o aké ide vo veciach samých, v prípade, že by sa mali kvalifikovať ako opatrenia pomoci, nemožno považovať za „existujúcu pomoc“ v zmysle tohto ustanovenia.
- 113 Po štvrté „existujúcu pomoc“ v zmysle článku 1 písm. b) bodu v) nariadenia 2015/1589 predstavuje aj pomoc, ktorá sa za takú považuje, „pretože možno stanoviť, že v čase, keď bola zavedená, nepredstavovala pomoc a následne sa stala pomocou v dôsledku vývoja vnútorného trhu a bez toho, aby ju členský štát upravoval“. V tomto ustanovení sa spresňuje, že „pokiaľ sa určité opatrenia stanú pomocou po liberalizácii činnosti podľa práva Únie, tieto opatrenia sa nepovažujú za existujúcu pomoc po dátume stanovenom pre liberalizáciu“.
- 114 Treba poukázať na to, že v návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa neuvádza predpoklad, na základe ktorého by sa z mechanizmu zavedeného v prospech elektrickej energie vyrábanej z obnoviteľných zdrojov energie stala pomoc z dôvodu vývoja vnútorného trhu. Napokon, tak ako vyplýva z bodu 54 tohto rozsudku, kvalifikácia ako „štátna pomoc“ nevyžaduje, aby bol trh s elektrickou energiou najprv úplne liberalizovaný.
- 115 Treba preto konštatovať, že sumy požadované žalobkyňami vo veciach samých, za predpokladu, že by mali byť kvalifikované ako štátna pomoc, by nepredstavovali „existujúcu pomoc“ ani v zmysle článku 1 písm. b) bodu v) nariadenia 2015/1589.
- 116 So zreteľom na vyššie uvedené úvahy treba na deviatu a desiatu prejudiciálnu otázku odpovedať tak, že článok 1 písm. b) a c) nariadenia 2015/1589 sa má vykladať v tom zmysle, že vzhľadom na to, že štátna pomoc nezodpovedá žiadnej z kategórií existujúcej pomoci stanovených v článku 1 písm. b) tohto nariadenia, táto pomoc, vrátane tej jej časti, ktorej vyplatenie sa neskôr požaduje, sa má kvalifikovať ako „nová pomoc“ v zmysle článku 1 písm. c) uvedeného nariadenia.

O jedenástej otázke

- 117 Svojou jedenástou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú článok 108 ods. 3 ZFEÚ, článok 2 ods. 1 a článok 3 nariadenia 2015/1589 vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd môže vyhovieť návrhu, ktorého predmetom je vyplatenie sumy zodpovedajúcej novej pomoci, ktorá

nebola oznámená Komisii, a to pod podmienkou, že dotknuté vnútroštátne orgány túto pomoc vopred riadne oznámia Komisii a že Komisia v tejto súvislosti poskytne svoj súhlas alebo sa jej súhlas bude považovať za poskytnutý.

- 118 Cieľom tejto otázky je umožniť vnútroštátnemu súdu posúdiť súlad rozsudkov Administratīvā apgabaltiesa (Krajský správny súd), vo vzťahu ku ktorým v súčasnosti prebieha odvolacie konanie, s ustanoveniami práva Únie uvedenými v predchádzajúcom bode. Ako je totiž uvedené v bode 28 tohto rozsudku, uvedený súd týmito rozsudkami čiastočne vyhovel žiadostiam spoločností DOBELES HES a GM a uložil regulačnému orgánu povinnosť zaplatiť týmto spoločnostiam sumy 3 406,63 eura a 662,26 eura pod podmienkou, že Komisia prijme rozhodnutie o schválení tejto pomoci alebo že sa takéto rozhodnutie bude považovať za prijaté.
- 119 Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že úloha, ktorú právo Únie zveruje vnútroštátnym súdom pri vykonávaní systému preskúmania štátnej pomoci, zahŕňa najmä povinnosť, aby v prípade, že tieto súdy konštatujú, že dotknuté opatrenie malo byť oznámené Komisii, dané súdy overili, či si dotknutý členský štát túto povinnosť splnil, a ak to tak nie je, aby vyhlásili toto opatrenie za protiprávne (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. marca 2015, OTP Bank, C-672/13, EU:C:2015:185, bod 68).
- 120 Vnútroštátnym súdom prináleží vyvodiť všetky dôsledky z porušenia článku 108 ods. 3 ZFEÚ podľa ich vnútroštátneho práva (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. marca 2015, OTP Bank, C-672/13, EU:C:2015:185, bod 69).
- 121 V prípade, že vnútroštátny súd rozhoduje o návrhu na vyplatenie protiprávnej pomoci, pokiaľ táto pomoc nebola oznámená Komisii, úloha spočívajúca v preskúmaní štátnej pomoci, ktorú právo Únie zveruje tomuto súdu, v zásade musí viesť k tomu, že vnútroštátny súd tento návrh zamietne.
- 122 Rozhodnutie vnútroštátneho súdu, ktorým sa žalovanému ukladá povinnosť vyplatiť predmetnú pomoc, avšak pod podmienkou, že dotknuté vnútroštátne orgány túto pomoc vopred oznámia Komisii a že táto inštitúcia poskytne svoj súhlas alebo sa jej súhlas bude považovať za poskytnutý, je tiež takej povahy, že môže zabrániť tomu, aby bola nová pomoc vyplatená v rozpore s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ, článkom 2 ods. 1 a článkom 3 nariadenia 2015/1589.
- 123 Článok 108 ods. 3 ZFEÚ, ako aj článok 2 ods. 1 a článok 3 nariadenia 2015/1589 sa preto majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd môže vyhovieť návrhu, ktorého predmetom je vyplatenie sumy zodpovedajúcej novej pomoci, ktorá nebola oznámená Komisii, a to pod podmienkou, že dotknuté vnútroštátne orgány túto pomoc vopred riadne oznámia tejto inštitúcii a že táto inštitúcia v tejto súvislosti poskytne svoj súhlas alebo sa jej súhlas bude považovať za poskytnutý.

O dvanástej otázke

- 124 Svojou dvanástou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 107 ods. 1 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že na účely posúdenia toho, či majú sumy charakter „štátnej pomoci“ v zmysle tohto ustanovenia, je relevantné, že sa tieto sumy požadujú od iného orgánu verejnej moci, ako je ten, ktorý je v zásade povinný vyplácať túto pomoc na základe dotknutej vnútroštátnej právnej úpravy, pričom jeho rozpočet je určený výlučne na zabezpečenie jeho vlastnej prevádzky.

- 125 Z článku 107 ods. 1 ZFEÚ vyplýva, že existencia štátnej pomoci nezávisí od subjektu povereného jej vyplácaním podľa vnútroštátneho práva, ale od toho, či prostriedky, z ktorých sa dotknutá pomoc vypláca, sú štátnymi prostriedkami. V tejto súvislosti je predovšetkým nepodstatné, či osoba poverená poskytovaním predmetnej výhody má postavenie verejnoprávneho alebo súkromnoprávneho subjektu alebo či má štatutárnu autonómiu podľa vnútroštátneho práva (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. novembra 2017, Komisia/TV2/Danmark, C-656/15 P, EU:C:2017:836, body 44 a 45).
- 126 Na to, aby bola výhoda kvalifikovaná ako štátna pomoc, tak nemôže mať žiadny vplyv okolnosť, že časť tejto výhody, ktorá nebola vyplatená zo strany subjektu, ktorý je v zásade poverený jej vyplácaním v súlade s vnútroštátnym právom, sa v rámci žaloby podanej na súd požaduje od iného verejného orgánu.
- 127 V dôsledku uvedeného treba na dvanástu otázku odpovedať tak, že článok 107 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že na účely posúdenia toho, či majú sumy charakter „štátnej pomoci“ v zmysle tohto ustanovenia, je irelevantné, že sa tieto sumy požadujú od iného orgánu verejnej moci, ako je ten, ktorý je v zásade povinný vyplácať túto pomoc na základe dotknutej vnútroštátnej právnej úpravy, pričom jeho rozpočet je určený výlučne na zabezpečenie jeho vlastnej prevádzky.

O trinástej otázke

- 128 Svojou trinástou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či smernica 2002/20 môže brániť „prípadnému poskytnutiu náhrady škody“ žalobkyniam vo veciach samých zo strany regulačného orgánu.
- 129 Treba poukázať na to, že, tak ako uviedol generálny advokát v bode 100 svojich návrhov, táto smernica, ktorá sa týka trhu s elektronickými komunikáciami, nie je uplatniteľná na odvetvie elektrickej energie.
- 130 Z toho vyplýva, že trinásta otázka je zjavne irelevantná pre vyriešenie sporov vo veciach samých, a teda podľa judikatúry pripomenutej v bode 47 tohto rozsudku neprípustná.

O trovách

- 131 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veciach samých incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

- 1. Článok 107 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, ktorá ukladá autorizovanému distribútorovi elektrickej energie povinnosť nakupovať elektrickú energiu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie za cenu vyššiu, ako je tržobná cena, a ktorá stanovuje, že dodatočné náklady, ktoré z toho vyplývajú, sú financované na základe povinného poplatku plateného konečnými spotrebiteľmi, alebo ktorá stanovuje,**

že finančné prostriedky slúžiace na financovanie týchto dodatočných nákladov zostávajú nepretržite pod verejnou kontrolou, predstavuje zásah „zo štátnych prostriedkov“ v zmysle tohto ustanovenia.

2. Článok 107 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že kvalifikácia výhody ako „štátnej pomoci“ v zmysle tohto ustanovenia nepodlieha podmienke, aby bol dotknutý trh najprv úplne liberalizovaný.
3. Článok 107 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že pokiaľ vnútroštátna právna úprava zaviedla „štátnu pomoc“ v zmysle tohto ustanovenia, takúto pomoc predstavuje aj vyplatenie sumy požadovanej v súdnom konaní na základe tejto právnej úpravy.
4. Článok 107 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že pokiaľ vnútroštátna právna úprava, ktorou sa zavádza právny nárok na zvýšenú platbu za elektrickú energiu vyrábanú z obnoviteľných zdrojov energie, predstavuje „štátnu pomoc“ v zmysle tohto ustanovenia, návrhy na začatie konania, ktorých cieľom je dosiahnuť plný prospech z uplatnenia tohto nároku, treba považovať za návrhy na vyplatenie tej časti tejto štátnej pomoci, ktorá nebola vyplatená, a nie za návrhy na poskytnutie odlišnej štátnej pomoci zo strany konajúceho súdu.
5. Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1407/2013 z 18. decembra 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 [ZFEÚ] na pomoc *de minimis*, predovšetkým jeho článok 5 ods. 2, sa má vykladať v tom zmysle, že dodržanie stropnej hodnoty *de minimis* stanovenej v článku 3 ods. 2 tohto nariadenia sa má posudzovať s ohľadom na výšku pomoci, ktorá sa požaduje na základe príslušnej vnútroštátnej právnej úpravy, kumulovanú s výškou platieb, ktoré už boli vyplatené počas referenčného obdobia na základe tejto právnej úpravy.
6. Článok 1 písm. b) a c) nariadenia Rady (EÚ) 2015/1589 z 13. júla 2015 stanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 [ZFEÚ] sa má vykladať v tom zmysle, že vzhľadom na to, že štátna pomoc nezodpovedá žiadnej z kategórií existujúcej pomoci stanovených v článku 1 písm. b) tohto nariadenia, táto pomoc, vrátane tej jej časti, ktorej vyplatenie sa neskôr požaduje, sa má kvalifikovať ako „nová pomoc“ v zmysle článku 1 písm. c) uvedeného nariadenia.
7. Článok 108 ods. 3 ZFEÚ, ako aj článok 2 ods. 1 a článok 3 nariadenia Rady (EÚ) 2015/1589 z 13. júla 2015 stanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 [ZFEÚ] sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd môže vyhovieť návrhu, ktorého predmetom je vyplatenie sumy zodpovedajúcej novej pomoci, ktorá nebola oznámená Komisii, a to pod podmienkou, že dotknuté vnútroštátne orgány túto pomoc vopred riadne oznámia tejto inštitúcii a že táto inštitúcia v tejto súvislosti poskytne svoj súhlas alebo sa jej súhlas bude považovať za poskytnutý.
8. Článok 107 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že na účely posúdenia toho, či majú sumy charakter „štátnej pomoci“ v zmysle tohto ustanovenia, je irelevantné, že sa tieto sumy požadujú od iného orgánu verejnej moci, ako je ten, ktorý je v zásade povinný vyplácať túto pomoc na základe dotknutej vnútroštátnej právnej úpravy, pričom jeho rozpočet je určený výlučne na zabezpečenie jeho vlastnej prevádzky.

Podpisy